

Latvijas Republikas Vides ministrija

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības iela 23, Rīga, LV - 1045 (tālrunis: 7321173; fakss: 7321049)

Atzinums Nr. 7

par AS “A.C.B.” smilts – grants un smilts ieguves Rīgas rajona Garkalnes novada nekustamajā īpašumā “Grantskalni” ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju - dabas liegumu “Garkalnes meži” - novērtējuma ziņojuma galīgo redakciju

Derīgs līdz 2010.gada 23.jūlijam.

Darbības ierosinātājs: AS “A.C.B.”, reģistrācijas Nr.40003095713, adrese: Ziepniekkalna iela 21a, Rīga, LV – 1004.

Novērtējuma ziņojuma izstrādātājs – SIA “Eiropprojekts”, reģistrācijas Nr.40003493684, adrese: Eksporta iela 5, Rīga, LV – 1010.

Pamatojoties uz 2007.gada 18.jūnijā Vides pārraudzības valsts birojā AS “A.C.B.” iesniegto smilts – grants un smilts ieguves Rīgas rajona Garkalnes novada nekustamajā īpašumā “Grantskalni” (kadastra Nr.80600050039) ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju - dabas liegumu “Garkalnes meži” - novērtējuma ziņojuma galīgo redakciju, kuru sagatavojusi SIA “Eiropprojekts”, tika uzsākta atzinuma sagatavošanas un izdošanas procedūra saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.¹panta (2)daļu.

Īss esošās situācijas un paredzētās darbības raksturojums

Rīgas rajona Garkalnes novada smilts – grants un smilts atradnē “Garkalne” AS “A.C.B.” plāno nekustamajā īpašumā “Grantskalni” (kadastra Nr.80600050039) smilts – grants un smilts karjeru, kurā ieguve notiek jau kopš 2001.gada, paplašināt par 6,8 ha. Atradnes “Garkalne” iecirknī “Grantskalni” izpētīto A kategorijas krājumu kopējais daudzums smiltij ir 0,16 miljoni m³ un smilts - grants maisījumam - 0,13 miljoni m³. Derīgā slāņa vidējais biezums ir 4,3 m, bet segkārtas biezums līdz 1,0 m. Zemes virsmas augstuma atzīmes iecirknī mainās no 18,5 m v.j.l. austrumu daļā līdz 13,0 m v.j.l. rietumu daļā. Iegulas derīgais slānis izvietots virs gruntsūdens līmeņa. AS “A.C.B.” karjerā gadā plāno iegūt līdz 0,1 miljonam m³ derīgo izrakteņu. Izstrādei paredzētā teritorija rietumos robežojas ar meža zemi, dienvidos ar NATURA 2000 teritoriju - dabas liegumu “Garkalnes meži”, pie kam, divi nelieli nogabali iestiepjas dabas lieguma teritorijā, ziemeļos un austrumos - ar AS “A.C.B.” Garkalnes karjera daļu, kurā izstrāde praktiski jau ir pabeigta. Tuvākā dzīvojamā māja “Āņi” atrodas apmēram 530 m no plānotā karjera rietumu robežas, bet apmēram 300 m no

plānotā karjera rietumu robežas izvietota apmēram 10 ha liela individuālās apbūves teritorija. Iecirknis "Grantskalni" atrodas 2,1 km attālumā no valsts galvenā autoceļa A2 Rīga – Sigulda – Igaunijas robeža (Vecclaicene). No īpašuma "Grantskalni" autoceļš A2 sasniedzams pa valsts 2. šķiras autoceļu V50 Baltezers – Āņi – Lapmeži. Esošajā karjerā jau ir izveidoti iekšējie ceļi, kā arī izvietota tehnoloģiskā līnija iegūtā materiāla šķirošanai, drupināšanai un skalošanai, nodrošināta elektroapgāde, tehnoloģiskā procesa vajadzībām izveidota ūdens cirkulācijas sistēma (nosēddīķi), ierīkots urbums dzeramā ūdens apgādei, kā arī teritorijā ir izvietotas maināmas EKO tipa tualetes.

Ziņojumā norādīts, ka, pieaugot būvniecības, tai skaitā, ceļu būves un remontu apjomiem republikā kopumā un īpaši Rīgas reģionā, pēdējo gadu laikā ir ievērojami pieaudzis labas kvalitātes inerto būvmateriālu pieprasījums. Tā rezultātā Rīgas reģionam derīgie izrakteņi tiek piegādāti no atradnēm, kas atrodas 100 un vairāk kilometru attālumā no patērētāja. Līdz ar to, gan no ekonomiskā (transportēšanas izmaksas), gan no vides aizsardzības (transportēšanas attālums, degvielas patēriņš, satiksmes intensitāte, sabiedrības drošība, transporta līdzekļu radītais piesārņojums) viedokļa lietderīga ir derīgā materiāla izstrādes pabeigšana vienā no lielākajām un Rīgai tuvākajām smiltis – grants un smiltis atradnēm - "Garkalne" (arī karjerā "Grantskalni", kas izvietots atradnes dienvidrietumu daļā), kurā iegūst ap 20% no kopējā smiltis ieguves daudzuma valstī. Atradnē "Garkalne" ieguvi veic SIA "Garkalnes grants", SIA "Nikov" un AS "A.C.B."

Kopumā dabas lieguma "Garkalnes meži" teritorijā un tās apkārtnē nav lielu ražošanas objektu apbūves teritoriju un intensīvi lauksaimniecībā izmantojamo zemju. Dabas lieguma dienviddaļā ir saglabājusies bijusī padomju laika militārās munīcijas glabātava. Līdz ar to, potenciāli lielāko ietekmi uz dabas liegumu atstāj mežsaimnieciskā darbība, derīgo izrakteņu ieguve atradnē "Garkalne" un autotransporta kustība pa valsts galveno autoceļu A2 Rīga – Sigulda – Igaunijas robeža (Vecclaicene). Būtiskākās ietekmes, kas saistītas ar derīgo izrakteņu ieguvi, ir ietekme uz ainavu, gaisa piesārņojums un troksnis.

Lai veiktu karjera paplašināšanu, AS "A.C.B." nepieciešama apmēram 5,2 ha meža zemes transformācija, no tiem divi zemes nogabali - 2738 m² un 341 m² - atrodas dabas lieguma "Garkalnes meži" teritorijā. Dabas liegums "Garkalnes meži" (C, LV0527400) ir noteikts īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai. Dabas lieguma teritorijā sastopamo īpaši aizsargājamo putnu sugu galvenie apdraudētības iemesli ir ligzdošanas un barošanās vietu samazināšanās un pasliktināšanās, kā arī traucējumi ligzdošanas periodā.

Karjerā "Grantskalni" derīgo izrakteņu ieguve notiek virs gruntsūdens līmeņa un ražošanas notekūdeņi tiek atkārtoti izmantoti, līdz ar to netiek prognozēta ietekme uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, kā arī netiek prognozētas gruntsūdens līmeņa izmaiņas. Novērtējuma ziņojumā iekļautais gaisu piesārņojošo vielu (cietās daļiņas PM₁₀) izkliedes modelēšanas aprēķins karjerā liecina, ka normatīvos noteiktās robežvērtības uz atradnes robežas netiks pārsniegtas. Savukārt izrakteņu transportlīdzekļu radītais piesārņojums (putekļi, NO₂) autoceļa tiešā tuvumā nepārsniegs normatīvos noteiktās robežvērtības. Karjera darbības rezultātā netiek

prognozēta akustiskā trokšņa normatīvos noteiktās robežvērtības pārsniegšana dzīvojamo māju apkārtnē.

Izbeidzoties derīgo izrakteņu ieguvei atradnē “Garkalne”, samazināsies kravu autotransporta plūsma pa autoceļu V50 un ar to saistītā putekļu un trokšņu emisija. Arī meža josla ap ceļu slāpē autotransporta radīto troksni. Karjera nogāzes kalpo kā dabiska barjera trokšņa un putekļu izplatībai. Savukārt apkārtējā ainava jau ir neatgriezeniski izmainījusies.

Ziņojumam pievienotajā eksperta novērtējumā norādīts, ka NATURA 2000 teritorija - dabas liegums “Garkalnes meži” – izveidota, galvenokārt, lai aizsargātu lielāko Latvijā un Baltijas valstīs mūsdienās zināmo zaļo vārnu ligzdojošo populāciju. Eksperts norāda, ka nav paredzams, ka plānotā darbība īpašumā “Grantskalni” būtiski ietekmēs dabas lieguma “Garkalnes meži” biotopu stāvokli. Savukārt meža biotopi patlaban neskartajā “Grantskalnu” teritorijas rietumu daļā nav un tuvākajās desmitgadēs nebūs nozīmīgi aizsargājamo dobumperētāju putnu sugu ligzdošanai. Pēc izrakteņu ieguves beigšanas karjeros var veidoties piemēroti zaļo vārnu barošanās biotopi. Ilgtermiņā ietekme uz dabas liegumu būs atkarīga no karjera rekultivācijas un turpmākās izmantošanas. Savukārt, izstrādājot karjeru atbilstoši plānotajam, trokšņu traucējuma josla var iestiepties līdz 200 m dziļāk dabas lieguma teritorijā, tādējādi radot papildus stresa faktoru un iespējamās ligzdošanas un barošanās iecirkņu robežu pārmaiņas vai pārvietošanos, taču ietekmi iespējams mazināt, regulējot un putnu ligzdošanas sezonas laikā (01.04. – 31.07.) uzturot salīdzinoši zemu nodarbinātās tehnikas jaudu derīgo izrakteņu ieguvē un kravas plūsmas intensitāti (eksperta ieteikums – nepārsniegt pašreizējās ieguves jaudas un kravas transporta plūsmu).

AS “A.C.B.” paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērsšanai vai mazināšanai paredz:

- meža transformāciju veikt tikai plānotajā ieguves laukumā;
- transporta kustībai izmantot tikai esošos ceļus;
- sausajā gada periodā laistīt autoceļa V50 posmu no karjera līdz valsts galvenajam autoceļam A2;
- regulāri greidēt piebraucamo ceļu;
- lai novērstu dabas lieguma biotopu degradāciju, karjera sienas un nogāzes gar lieguma robežu nostiprināt, lai nepieļautu nobrukumu vai izskalojumu veidošanos, augsnes eroziju vai koku gāšanos;
- stresa faktoru ietekmes mazināšanai regulēt un putnu ligzdošanas sezonas laikā (01.04. – 31.07.) uzturēt salīdzinoši zemu nodarbinātās tehnikas jaudu derīgo izrakteņu ieguvē un nepalielināt esošo transporta plūsmas intensitāti;
- pēc izstrādes beigšanas rekultivēt karjeru par mozaīkveida dabas ainavu ar lieliem sausiem un zemu veģetāciju klātiem klajumiem, kas ir piemēroti zaļo vārnu barošanās biotopi un citu īpaši aizsargājamo putnu sugu dzīves vieta;
- sadarbībā ar Latvijas ornitoloģijas biedrību izgatavot un uzstādīt putnu būrus dabas lieguma teritorijā.

Vides pārraudzības valsts birojs, pamatojoties uz izvērtētās dokumentācijas analīzi, secina, ka:

1. Patlaban dabas liegumam “Garkalnes meži” nav apstiprināti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un zonējums, līdz ar to šajā teritorijā

spēkā ir Ministru kabineta 2003.gada 22.jūlija noteikumi Nr.415 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kuri nosaka, ka dabas liegumu teritorijās aizliegts veikt zemes transformāciju un iegūt derīgos izrakteņus.

2. Realizējot novērtējuma ziņojumā paredzētos pasākumus ietekmes uz vidi novēršanai vai mazināšanai, kā arī neveicot zemes transformāciju un grants un smilts ieguvu abos zemes nogabalos, kas atrodas dabas lieguma "Garkalnes meži" teritorijā, AS "A.C.B." paredzētā darbība negatīvi neietekmēs Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritorijas (NATURA 2000) - dabas lieguma "Garkalnes meži" – ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nebūs pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

Vides pārraudzības valsts biroja lēmums

Nemot vērā iepriekš minēto informāciju, pamatojoties uz Ministru kabineta 2006.gada 06.jūnija noteikumu Nr.455 "Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)" 17.punktu Vides pārraudzības valsts birojs nolemj:

1. Uzdot izdarīt grozījumus novērtējuma ziņojuma galīgajā redakcijā iekļautajā informācijā par AS "A.C.B." paredzētās darbības iespējamību īpašuma "Grantskalni" divos zemes nogabalos 2738 m² un 341 m² platībā, kas atrodas dabas lieguma "Garkalnes meži" teritorijā, atbilstoši Ministru kabineta 2003.gada 22.jūlija noteikumos Nr.415 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" noteiktajam, proti, īpašuma "Grantskalni" divos zemes nogabalos, kas atrodas dabas lieguma "Garkalnes meži" teritorijā, aizliegts veikt zemes transformāciju un iegūt derīgos izrakteņus.
2. Atzīt, ka atbilstoši novērtējuma ziņojumam, kurā izdarāmi grozījumi atbilstoši lēmuma 1.punktam, nav pamata aizliegt AS "A.C.B." smilts – grants un smilts karjera paplašināšanas nekustamajā īpašumā "Grantskalni" (kadastra Nr.80600050039) projekta tālāku izstrādi normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, nodrošinot novērtējuma ziņojumā iekļauto pasākumu ietekmes uz vidi novēršanai vai mazināšanai izpildi.

Šo Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā pieņemšanas dienas, iesniedzot pieteikumu administratīvajā rajona tiesā likumā noteiktajā kārtībā. Lēmums stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam (Administratīvā procesa likuma 70.panta pirmā daļa).

Direktors

J. Avotiņš

2007.gada 23.jūlijā.